

з головних технічних розробок Інституту, ми неминуче опиняємося перед проблемою державного масштабу.

Понад піввіку тому людина, яка доволі розумілася в справах вітчизняної індустрії, раз і назавжди стала прихильником швидкісного автоматичного зварювання під шаром флюсу, тільки-но їй трапилася нагода цей процес побачити. Йдеться про Микиту Хрущова, ролі котрого в становленні Інституту майже протягом усієї його історії треба відвести найсерйозніше місце. Послуговуючися сучасною мовою, він перед війною і одразу після неї був урядовим спонсором цього невеликого наукового колективу, усвідомлюючи, що життя немислиме без розробок Інституту, без революційних змін у виробництві великих металевих конструкцій, які б не існували без зварювання.

Звідки ж родом людина, котра його винайшла?

У метричних книгах ніщської православної церкви за 1870 р. під №2 чоловічої статі значиться:

«1870 р. лютого двадцятого дня у російського консула відставного полковника гвардії Оскара Петровича Патона, лютеранського віросповідання, і законної його дружини Катерини Дмитрівни, православного віросповідання, обидва першим шлюбом, - народився син Євген, котрий того ж року березня двадцять дев'ятого дня охрещений священником Володимиром Левицьким і псаломником Феодосієм Гуляєвим. Хрещеною матір'ю була її імператорська величність княгиня Олександра Йосипівна, місце якої заступила фрейлина графиня Келлер».

Далі у великокнязівського хрещеника було дитинство в консульській віллі середземноморського курорту, навчальна освіта маєтного російського дворянина - з гувернерами і домашніми вчителями.

У канун жовтневого перевороту Є.Патону було 47 років. Нема жодної потреби домислювати ті суперечності, які корінилися в стосунках дворянина, сина російського консула в Ніщі, фундаментально-європейськи освіченого професора Київського політехнічного інституту з Радянською республікою.

Спочатку радянська влада ставилася до колишнього буржуазного спеціаліста з недовірою. Але невтомна праця науковця переконала в його патріотизмі. Дворянин, інженер, інтелігент у взаємостосунках з добою, з новим образом його країни, з комплексом ідей, не одразу ним сприйнятих й осмислених, він на перше місце ставив працю на благо батьківщини і це вирішило всі його вагання.

... На фотографії, оправленій в овальну рамку - два хлопчики. Відкладні, круглі з зубцями комірці, темні курточки, атласні банти. У старшого з обличчям худорлявим і серйозним - елегантний бант метеликом, у молодшого - темний бант, округлі щоки, стиснута в кулак рука лежить на стільниці. На фото їм приблизно сім і п'ять років, це Володимир і Борис - 1916 та 1918 років народження відповідно.

У батька були сладні стосунки з новою державою. Діти, які підростали, не могли не відчувати цієї двоєдності - людина й держава, особистість і суспільство.

Вчинок, дія, доля є наслідком суперечностей - чим раніше усвідомлених, тим плідніших для особистості, для життєвої гри, якщо, безперечно, розуміти слово «гра» в його математичному значенні - процес, дія, що відбувається за певними і, часом, змінюваними правилами.

Але є правила й непорушні. Одно з них підкреслює Є.Патон: « У праці я звик бачити смисл мого життя».

Отже, перша константа - звичка до праці, а інша впливає з біографічних обставин. Чимало років провівши за кордоном, старий консул боявся, щоб діти не вирости іноземцями.

Закінчуючи випускний курс у Дрездені, Євген Патон пише в Петербург прохання - дозволити йому захищати диплом у Росії. Імператор Олександр III поблажливо поставився до неспокойного підданного. Добродію Патону дозволялося знову ... стати студентом. Але замість трьох - один рік - п'ятий курс з усіма екзаменами і проектами, хоч у Німеччині з її визнаною мостобудівельною школою перед ним відкривалася блискуча кар'єра - кафедра, проекти мостів.

Отже, дві складові, дві координати прочитуються в обставинах біографії Євгена Патона - культ і, відповідно, культура праці, що зводиться до *неухильний потяг до Вітчизни, на користь якої він завжди робив вибір*.

Такий же послідовний, природний культ праці і раннє усвідомлення себе особистістю, що вступає у свої власні, відповідальні, а не невизначені усереднені стосунки з державою - ось особливості, котрих не може не бути в характері Бориса Євгеновича Патона.

Цей стисло сформований «багаж» мав енергію ракети, котра в шестидесяті роки нашого століття засяяла на небосхилі науково-технічної революції.

Але це вже зовсім інша історія - про президента Національної академії наук Бориса Патона.

НАШІ АВТОРИ

Антоненко Ірина Петрівна - канд. іст. наук, зав. відділом каталогізації ЦНБ
Бодня Олексій Леонідович - в.о. наук. співробітника цієї ж установи
Бойчук Світлана Василівна - зав. відділом рідкісних і цінних видань Миколаївської обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова
Васильченко Микола Павлович - доцент кафедри бібліотечних фондів та каталогів Харківського державного інституту культури
Галузинська Вікторія Семенівна - письменниця
Дмитрієнко Марина Федорівна - д-р іст. наук, зав. відділом спеціальних іст. дисциплін Інституту історії України НАН України

Зленко Григорій Дем'янович - член Спілки письменників України, лауреат Державної літературної премії ім. П.Тичини, зав. редакційно-видавничим відділом Одеської державної наукової бібліотеки ім. М.Горького
Іванова Ірина Федорівна - заст. директора Миколаївської обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова
Карпіловська Євгенія Анатоліївна - канд. філол. наук, учений секретар Інституту мовознавства ім. О.Потебні
Кириченко Раїса Степанівна - зав. сектором бібліографічної роботи відділу комплектування іноземною літературою ЦНБ
Матвієнко Оксана Володимирівна - канд. техн. наук, доцент кафедри інформатики

та автоматизованих технологій КДІК
Михальчук Михайло Олександрович - голова клубу мініатюрної книги «Славутич»
Пономаренко Лідія Антонівна - наук. співробітник Центру пам'ятокознавства НАН України
Сергійчук Лариса Володимирівна - ст. наук. співробітник Шевченківського національного заповідника (м.Канів)
Солонська Наталія Гаврилівна - заст. головного редактора журналу «Бібліотечний вісник»
Цивін Михайло Наумович - канд. техн. наук, доцент, зав. кафедрою інформатики та обчислювальної техніки ІПК Держхарчпрому України